

PRZEZWANY (37) *part praet pass pf*

przezwany (20), **przezwan** (17).

e jasne; w formach niezłożonych -ân; -ân- (8), -an- (1) JanNKar; w formach złożonych a jasne.

sg m N (attrib) przezwany (4), (praed) przezwân (7). ◇ G przezwan(e)go (1). ◇ A przezwan(e)go (1). ◇ f N przezwana (8), przezwana (2); ~ (attrib) -â (1); ~ (praed) -a (8), -â (1) BielKron. ◇ A przezwaną (1). ◇ L przezwan(e)j (1). ◇ n N przezwan(e) (4), przezwâno (2); ~ (attrib) -(e) (1); ~ (praed) -(e) (3), -o (2); -(e) RejPs, SienLek; -(e) : -o RejPos (1:2). ◇ pl N m pers przezwani (3). subst przezwan(e) (2). ◇ A subst przezwan(e) (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: przezwan(y) od kogo (2).

Sł stp, Cn, Linde brak.

1. Któremu nadano nazwę (27) :

Z nazwą w I [zawsze sb] (3): Vczyñił mu ktemu mieysce rofkofzne/ kthorego rofkofzy żadne piłmo wypić nie mogło/ á nie vmiáło/ ktore było przezwano Ráiem fwiátá tego. RejPos 100v, 100v, 228.

Z nazwą w N (1): á tak elementum v lâtínów/ v nas záczyćie nałfuźniéy przezwane może być. SienLek Vuu2.

Wyrażenie: »[jakim] przezwiskiem przezwany« (1): Bowiem to on łam wyznawa iż łą pod możność iego położony wfiytki okrągłości fwiátá/ którą on dziwnie zmiłofierdzia łwego między nas rozdziela ony wfiytki kráyny dziwnemi przezwiłki przezwane. RejPs 162.

a. O imieniu własnym (22) :

Z nazwą w N [zawsze sb] (5): A łnadz práwie trafunkiem/ náliezlichmy łluśne łtánowiłko ku chwale iego ná mieycu ktore iełt przezwane Ełfrátá RejPs 199, 162; Korcirá przod zwano/ potym Ephirá/ byłá zborzoná y zálię od Korintá zmurowaná/ y przezwaná Korintus BielKron 272v, 7v; RejPos 220v.

Z nazwą w I [w tym: sb (1), sb + ai (1)] (2): Y ty wyłpy ná wielkim morzu kthore Krol Portugálłki Emánuel nálaźł/ przezwane łą nową Hifzpanią BielKron 278, 335.

Z zaimkiem przysłówkowym (2): [potomek Longobardusa] Alboinus [...] łtárym Hunnom zołtáwiłzy Węgierłką ziemię [...] łámi pothym w Włofzech ofiedli w Longobárdiey/ od ich wełzcia thák przezwaney BielKron 298v; RejPos 220v.

W połączeniu z etymologią nazwy [w tym: od kogo (4), od czego (3), stąd (1), dla czego (1)] (9): Przewána iełt Azya od Azyiey cory Oceaná y Thetios Iápetułowey żony á Prometeułowey mathki. BielKron 263, 27, 286, 298v, 335; Lecż o Eiptćie Krolu (od ktorego tę ziemię przezwaną być Grekowie powiedáią) we włzem piłmie ł: niemáłz nic. BudNT Hhv, Hhv; PaprPan O3; Timaeus y Varro piłzą, iż Italia przezwaná iełt od wielkięgo y pięknęgo łtádá wołów, które z támtąd wychodziły JanNKar Bv.

W połączeniu z określeniem języka (1): Mołkwá/ Ruś/ Litwá/ Prufacy/ Pomorzanie/ Wáláłzy/ Gotty/ Alani y Tátárowie ktorzy ná tey łtronie Wolhi rzeki łiedzą/ inni też ktorzy tymi gránicámi łą zamknieni [zamieszkują krainę, która] Przewaná iełt po Grecku Sauromácią BielKron 335.

Wyrażenia: »([czyim]) imieniem przezwan(y)« (2): KrowObr 78v; IVpiter był zacny Krol/ zá wieku złotego/ Y dzis ná wieczną pámięć/ łławna gwiazdá iego/ Imieniem iełt przezwaná RejZwierz 48.

»własnie przezwany« (1): S*N*adź Troieccy dla męstwá wlańnie fą przezwáni/ W którym zacni przodkowie ich tu fą widani *PapPan* O3.

α. O przydomku (5) :

Z nazwą w *N* [w tym: *sb* (1), *ai* (1)] (2): Valenti zborkow Nadoll przezwany y dobrowolnye y na mąkach wiznall yfch we wrzełzny Marczyzna kmyeczia Schoczyczy zamordowall *LibMal* 1543/73; Y poſtháwili miedzy fię dwu/ iednego Iozephá kthory był zwan Báfábáfz/ á był przezwan fprawiedliwy/ á drugiego Mácieiá. *RejPos* 287v.

Z nazwą w *I* (1): S*W*ięty Ian Ewángeliſtá/ był od ftórych Grekow Ianem Theologiem przezwan/ dla iego bołkiey náuki *Leop* VV v.

W połączeniu z etymologią nazwy [w tym: od czego (1), dla czego (1)] (2): *Leop* VV v; Y obiáwiono ieft przez iednego mnichá/ iż iuz Pan Bog raczył pociefzyć krolá Polfkiego w potomſtwie. [...] Iudytá vrodziłá fyná imieniem Boleſławá Krzywouſtego/ od krzywych vft przezwánego. *BielKron* 349.

Wyrażenie: »[*jakim*] mianem przezwany« (1): B*O*leſław Chrobry, tym miánem przezwany, Pierwſzy krol Polłki vkoronowány. Pan ſmiáły, czuyny *KlonKr* Cv.

2. *Któremu nadano określenie* [z nazwą w *I*: *sb* (7), *sb* + *ai* (1), *ai* (1)] (9) : Skąndże Czarctie te fmiałoſcz más Iż fyę y natakye targaſ Ktorzy od Boga wybranij Doſkonałemi przezwanij *RejKup* z5v; A to tu obyecuye/ iż zá przywrocenim ſędzyow y rad/ to yeſt zá poſtánowyenim rządu przez ápoſtoły [...] koſcyoł będye przezwan myáłtem ſprawyedliwego páná Kryſtułá *KromRozm III* G5; Ale ſłuchay co Duch ſwięty powieda: Iż Báránek zborzy á zwycięzy to wſzytko y z owemi kthorzy fą przezwáni wiernemi á przebránemi iego. *RejAp* 145.

Wyrażenia: »[*jakim*] imieniem przezwany« (1): Coż to było zá imię dziwne iego [*Chrystusa*] kthoremu nikt wyrozumieć nie mogł/ gdyż go thu trogyem imieniem [*tj. wierny a prawdziwy, król nad królmi, Bóg i człowiek*] Apoſtoł przezwánego ſłyſzał *RejAp* 161v.

»prawie [= *ſłusznie*] przezwan [*kim*]« (1): (*marg*) Duch s. práwy pociefzyciel. (–) [...] then ieft práwie przezwan pociefzycielem/ Abowiem przez tego ſpráwy żadneybychmy [!] rádoſci áni pociechy doſtępic nie mogli. *RejPos* 142v.

»[*kim jakim*] przezwiskiem przezwany« (1): [*Lucyfer*] vpadł ná niłkoſci ſwiátá tego/ ná mieyfcá márne á ſprofne piekielne [...] á ſtał ſie z niego Anioł ciemnoſci/ Anioł ſprofny/ á ſzátánem ſprofnym przezwiłkiem przezwany *RejPos* 101.

»własnie przezwan« (3): *RejPs* 71v; A ták ten wlańnie ma być przezwan zbáwicielem/ który vbłágawłzy gniew Bogá Oycá ſwego/ wypełniwłzy zakon zá człowieká nędznego [...] vczyñił go wdzięcznym ſthworzeniem á fynem Bogu Oycu ſwemu. *RejPos* 33v; A tho [*tj. kościół*] może być własnie przezwano thą łodką/ [...] w ktorey on [*Chrystus*] vftáwicznie pływa/ á [...] tego pilnie ftrzeże/ áby ſie nigdy nie zánorzyłá. *RejPos* 49.

3. *Któremu zmieniono imię* [z imieniem w *I*] (1) : Sárái przezwaná ieft Sarą. *BibRadz Gen* 17 arg.

Cf **PRZEZWAC**